

Резюме на проект

Наименование на проекта: Специализирани органи за борба с организираната престъпност
Водещ експерт: Рада Смедовска
Период: 2007-2008
Финансиране: ИОО София, ИОО Ню Йорк
Кратко описание: Проектът е първото сравнително-правно изследване, което подробно представя и анализира специализираните институции за борба с организирана престъпност в три държави – Великобритания, Италия и Южна Африка. Изследването идентифицира проблемите, съпътствали създаването на тези структури, откроява успешните практики и наложените стандарти. Акцентът е поставен върху методите на разследване и тяхната ефективност, начините за установяване на оптимални институционални рамки, насочени към постигане на интегриран модел за противодействие и борба с организираната престъпност.
Резултати и заключения: ▪ Липса на унифицирана дефиниция на понятието организирана престъпност Националното законодателство на изследваните държави не предлага общо определение на понятието организирана престъпност за целите на функционалния мандат на специализираните органи. В някои от страните това е сериозен недостатък и предпоставка за широка интерпретация на правомощията (Обединено Кралство), а в други се налага разработването на системи от допълнителни индикатори, които могат да се използват при провеждането на разследващите действия (Южна Африка). ▪ Интензивен законодателен процес в сферата на организираната престъпност Изследваните страни се характеризират с изключително интензивен законодателен процес в сферата на борбата с организираната престъпност. Проблемът, с който се сблъскват някои от тях, обаче е разпокъсаността на правните норми, свързани с организираната престъпност (Италия). ▪ Лоша координация между компетентните институции и припокриващи се правомощия са основните причини за създаване на специализирани органи за борба с организираната престъпност Изследването показва, че причините, довели до създаването на специализирани органи за разследване на организираната престъпност, до голяма степен се припокриват. В повечето случаи причините за неефективността се обясняват със съществуването на институционални проблеми, водещи до лоша координация между отделните компетентни органи, фрагментарни разследвания (Италия, Южна Африка и

Обединеното Кралство), застъпващи се правомощия (най-силно изразени в Южна Африка и Обединеното Кралство), както и липса на необходимия обмен на информация и сътрудничество между отделните институции, което води до непродуктивна конкуренция между тях (доминиращ фактор в Обединеното кралство).

▪ **Не съществува унифициран институционален модел за борба с организираната престъпност**

Всяка от страните избира подходящата за нея структурна организация, ръководейки се от фактори като законодателно и институционално устройство, политически приоритети, отчетливо дефинирани публични нужди, обществени очаквания и т. н.

В две от изследваните държави (Италия и Южна Африка) органите са създадени като специализирани функционални отдели към прокуратурата и изпълняват специализирани дейности по наказателното преследване, докато в Обединеното Кралство Агенцията за борба с тежката организирана престъпност е с хибриден характер, притежаваща едновременно разследващи и разузнавателни функции.

▪ **широко дефиниран законодателен мандат, затрудняващ на практика конкретните действия**

Законодателната практика в изследваните страни показва, че като цяло функциите на специализираните органи са широко дефинирани, което затруднява до голяма степен техния оперативен мандат. Общата формулировка на прерогативите поражда необходимостта от изработване на собствена система от критерии, очертаващи конкретните сфери на действие или довежда до сериозни неясноти по отношение на практическата роля на съответната институция.

▪ **Липса на обществено-политически критерии за оценка на ефективността на дейността на органите за борба с организираната престъпност**

Като цяло липсват критерии за оценка на ефективността на органите за борба с организираната престъпност. В докладите на институциите се набляга много повече на статистическо оценяване и съпътстващите го количествени индикатори. Борбата с организираната престъпност обаче изисква ефективността на органите, ангажирани в борбата с нея, да се съсредоточават много повече върху качествените аспекти.